

Lahti

***Lahti etelä hoidonjohtourakkaprosessin
tarkastus
-toimenpidesuunnitelma 24.3.2025***

17.3.2025

Tarkastuksen toimenpidesuositukset (IAInsight Oy 22.1.2025)

Hankintaympäristö ja hankinnan tarjouspyyntövaihe

- Suosittelemme ohjeistamaan, organisoimaan sekä kouluttamaan järjestelmällisellä tavalla hankintatoimen ohjauksen ja valvonnan menettelytavat. Hankintojen tehtävänjaot ja valvonnanmenettelyt tulisi määrittää hankintaprosessin eri vaiheisiin riskiperustaisesti eri toimijoiden asiantuntemusta ja kokemusta hyödyntäen. Tehtävänjaoissa tulee ottaa huomioon myös vaaralliset tehtävähdistelmät.
- Suosittelemme, että tarjouspyyntöjen virheettömyyden varmistamisessa hyödynnetään järjestelmällisesti taulukkolaskentaohjelmiston toiminnallisuuksia, joiden avulla voidaan ennaltaehkäistä ja havaita tarjouspyynnön tietojen täydellisyyteen ja virheettömyyteen liittyviä puutteita. Tarjouspyyntöaineistoa tulisi myös testata syöttämällä laskentataulukkoon tietoja ja siten varmistua tulosten oikeellisuudesta. Hankintoja valmistelevien tulisi pyytää kaupungin hankintapalveluiden asiantuntijoita tarkistamaan tarjouspyyntöjen sisältämien tietojen täydellisyys, oikeellisuus ja täsmällisyys.

Tarjousten vertailuvaihe

- Suosittelemme organisoimaan hankintojen ja tarjousten vertailun substanssiyksiköiden ja hankintapalveluiden asiantuntijoiden yhteistyönä, jolloin voidaan dokumentoidusti varmentaa vertailun virheetön toteutuminen hankintalainsäännösten sekä tarjouspyynnön kriteerien mukaisesti.

Asian ratkaiseminen kaupunginhallituksen toimesta

- Asian valmistelussa ja esittelyssä tulisi hyödyntää hankinnan kohteen tuntevan asiantuntijan lisäksi riippumattomia hallinto- ja hankintaoikeudellisia viranhaltijasiantuntijoita, mikä osaltaan varmentaa hallintolain sekä hankintalain säännösten noudattamista päätöksenteossa.
- Kaupunginhallitukselle esiteltävän päätöksen perustaksi tulee arvioida ja osoittaa riittävin ja asianmukaisin tiedoin ja selvityksin päätökseen vaikuttavien hankintalainsäännösten noudattaminen.
- Päätöksestä tulee selvästi käydä ilmi päätöksenperustelut, joista käy ilmi päätökseen vaikuttaneet seikat ja selvitykset sekä sovelletut säännökset.
- Päätöksentekoprosessin tulee varmistaa hankintalain säännösten noudattaminen sekä osoittaa tarjoajien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu hankintamenettelyn kaikissa vaiheissa.

Toimenpidesuunnitelma

Toimenpiteet	Aikataulu ja vastuhenkilö
Systematisoidaan hankintoihin liittyvää koulutusta ja selkeytetään ohjeistuksen käytettävyyttä.	9/2025 lakiasiainjohtaja, talousjohtaja, hankintapäällikkö
Kuvataan hankintatoimen riskit ja riskienhallinnan toimenpiteet.	6/2026 talousjohtaja, hankintapäällikkö
Kuvataan hankintoihin liittyvät toimivallat ja tunnistetaan tarvittavat uudelleen organisoinnit ja mahdolliset resurssivahvistukset.	9/2025 talousjohtaja, hankintapäällikkö
Kehitetään konsernihallinnon tukiprosesseja.	12/2025 konsernipalveluiden johtaja
Palvelualueet kuvaavat hankintaprosessin eri vaiheisiin liittyen tehtäväjaot ja valvontamenettelyt varmistaen, että prosessiin liittyy useita valmistelijoita ja tarkistuspisteitä.	12/2025 palvelualuejohtajat
Kehitetään hankintasuunnitelman ajantasaisuutta ja suunnittelua. Tavoitteena välttää samanaikaisia isoja kilpailutuksia, jotta resurssit riittävät valmisteluun.	12/2025 talousjohtaja, hankintapäällikkö, palvelualuejohtajat
Hyödynnetään tarjouspyynnöissä hankintajärjestelmää erillisten excel-tiedostojen sijasta aina, kun se on mahdollista.	heti/hankinnan toteuttaja
Kaupunginhallitus on käyttänyt otto-oikeutta ja palauttanut asian uudelleen valmisteluun.	2/2025 lakiasiain johtaja
Jatkossa riidanalaisten asioiden prosessia johtaa lakipalvelut.	heti

Lahti

***Kaupunkitekniikassa tähän mennessä
tehdyt korjaavat toimenpiteet***

17.3.2025

Kaupallinen malli –urakan valmistelu

- Laskujen maksaminen loppuu hoitovuoden aikana tarjouksessa olevan tavoitehinnan ylittyessä
- Aineistoon tehdyt avainmuutokset, eli mm.:
 - Hoidonjohtopalkkio on jatkossa kiinteä, ei vaikuta tavoitehintamekanismiin
 - Johto- ja hallintokorvaus samoin, ei vaikuta tavoitehintamekanismiin
 - Hankinnat = tavoite- ja kattohinta
 - Hinnoiteltu määräluettelo nimetty jatkossa muutoshintaluetteloksi. Siinä on ainoastaan muutosten hinnoittelutieto
 - Muutoshintaluettelosta on poistettu rivejä ja tuotteita muutettu eriksi, joissa muutokset urakan aikana eivät vaikuta hintaan
 - Alueen laajuuden kuvaava numeerinen tieto löytyy jatkossa kartoilta ja työkohdeluetteloista, ei muutoshintaluettelosta
 - Indeksimuutostyökalua selkeytetty
 - Hoidonjohtopalkkio kerran vuodessa
 - Johto- ja hallintokorvaus kerran vuodessa
 - Muutoshintaluettelon tietoja ei korjata ollenkaan
 - Liiteaineistoa tarjouspyyntövaiheesta vähennetään
 - Kannustimet muutettu vähemmän seurantatyötä vaativaksi, sakkoja tarkennettu
 - Sopimus ja urakkaohjelma on toteutettu juristien kanssa
- Kaupunki tekee jatkossa tilinpäätösehdotuksen, tarjouspyynnössä on mukana ohje tilinpäätöksen laskemisesta

Organisoituminen

- Kaupungininsinööri vahvistaa jatkossa jokaisen vastualueen hankinnan raamit ja osallistuu hankintojen valmisteluun.
- Tällä hetkellä kaupunkitekniikassa on neljä tointa urakoiden johtamiseen verrattuna vuoden 2021 tilanteeseen, jolloin työssä oli vain yhden projektipäällikön toimi
- Uusien työntekijöiden osaamiseen kiinnitetty huomiota ja työmaakokouksissa mukana myös kaupungininsinööri ja/tai kunnossapitopäällikkö
- Kunnossapidon yksikön henkilöstön tehtäviä on selkeytetty
- Hankintoihin liittyvien sopimusten päättämisvastuu on selkeytynyt, kuuluu viranhaltijoille
- Juristit ja hankintapalveluiden asiantuntijat on sidottu aiempaa vahvemmin mukaan hankintaprosessin päävaiheisiin
- Varsinkin, kun hinta muodostuu useasta kokonaisuudesta:
 - Tarjouspyynnön valmistelussa tulee tehdä simuloiteja ja tunnistaa näin mahdolliset riskit
 - Selonottoon tulee valmistautua huolellisemmin vertaamalla tarjoajan lähettämää aineistoa tarjouspyyntöön
 - Selonotossa tulee haastaa tarjoaja avaamaan mahdollinen peli
- Kynnys hankinnan keskeytykselle, kun vaikkapa tarjoajien kysymykset herättävät esiin riskejä, on madaltunut